

Zeelandia

Een verkenning naar de groeiende steriliteit, saaiheid en congestie die de vitaliteit en verscheidenheid vervangt die Midden Zeeland ooit aantrekkelijk maakte, en mogelijke antwoorden hierop.

de Zeeuwse archipel toen

Zeelandia moet gelezen worden als een antropocentisch manifest. Geen plan maar inzicht. Een uitnodiging om te herkennen waarin Midden Zeeland verandert. Een verkenning om inwoners en andere betrokkenen mee te laten denken over de toekomst. De mens centraal, niet omdat hij belangrijker is, maar wel omdat hij de bepalende factor is in de inrichting van onze wereld. Daarom het begrip vitaliteit als antwoord op de vraag waar wij willen wonen. We proberen te beschrijven waar een toekomstbestendig Midden Zeeland aan moet voldoen en hoe we daar nu op in kunnen grijpen.

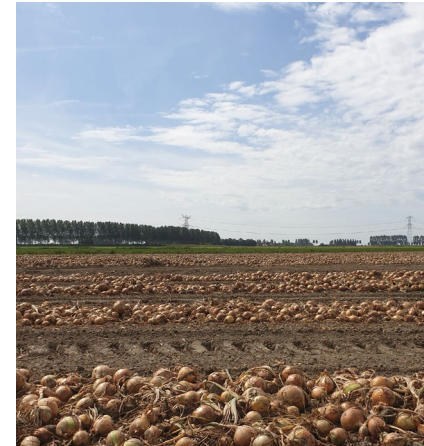
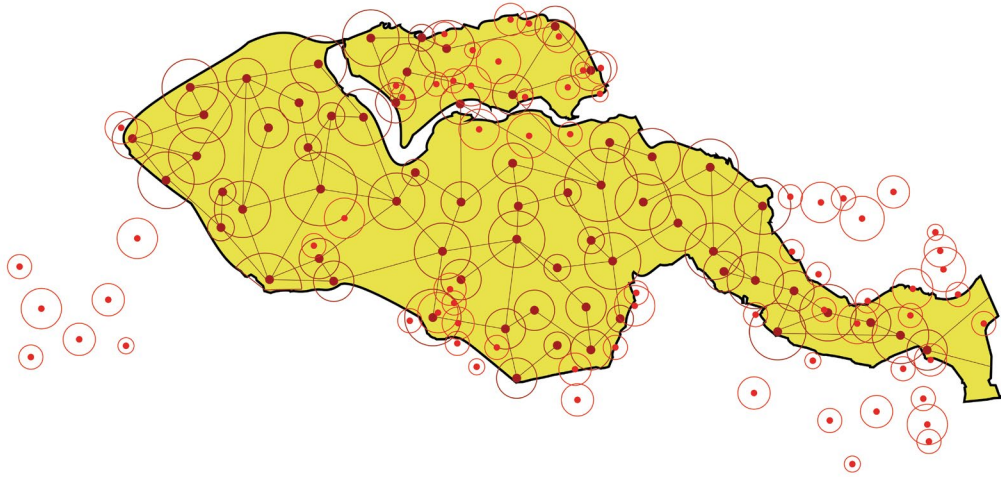
Betekenis 'vitaal'
vi-taal (bijvoeglijk naamwoord)

- 1 voor het leven van groot belang
- 2 krachtig, energiek

BALANS VAN SOCIODIVERSITEIT, BIODIVERSITEIT EN AGRODIVERSITEIT

Midden Zeeland heeft ogenschijnlijk de kernwaarden van een vitale landelijke regio in standgehouden. Kleine kernen omringd door agrarische leegte. Sluipenderwijs vertoont deze werkelijkheid barstjes. Bepaalde kernen verliezen levenskracht, andere exploderen. De binnendijkse balans wordt verder verstoord door veranderend landgebruik, stevige bundels infrastructuur en toeristische dominantie op andere plekken.

de Zeeuwse archipel vandaag

DE BINNENDIJKSE ILLUSIE VAN EEN PASTORAAL LANDSCHAP

de Zeeuwse archipel vandaag

Zeeland is de enige provincie die de afgelopen 50 jaar mooier is geworden door landschappelijke schoonheid die wordt gekenmerkt door weidsheid, woestheid en grootsheid. Iedere meter dijkverhoging, iedere toegevoegde windmolen, hoogspanningsmast en sluisencomplex dragen bij aan het gevoel van vooruitgang en aan het besef van de kleine mensheid in een grote wereld.

EEN BUITENDIJKSE GESPIERD LANDSCHAP VAN RUIMTE EN VERGEZICHTEN

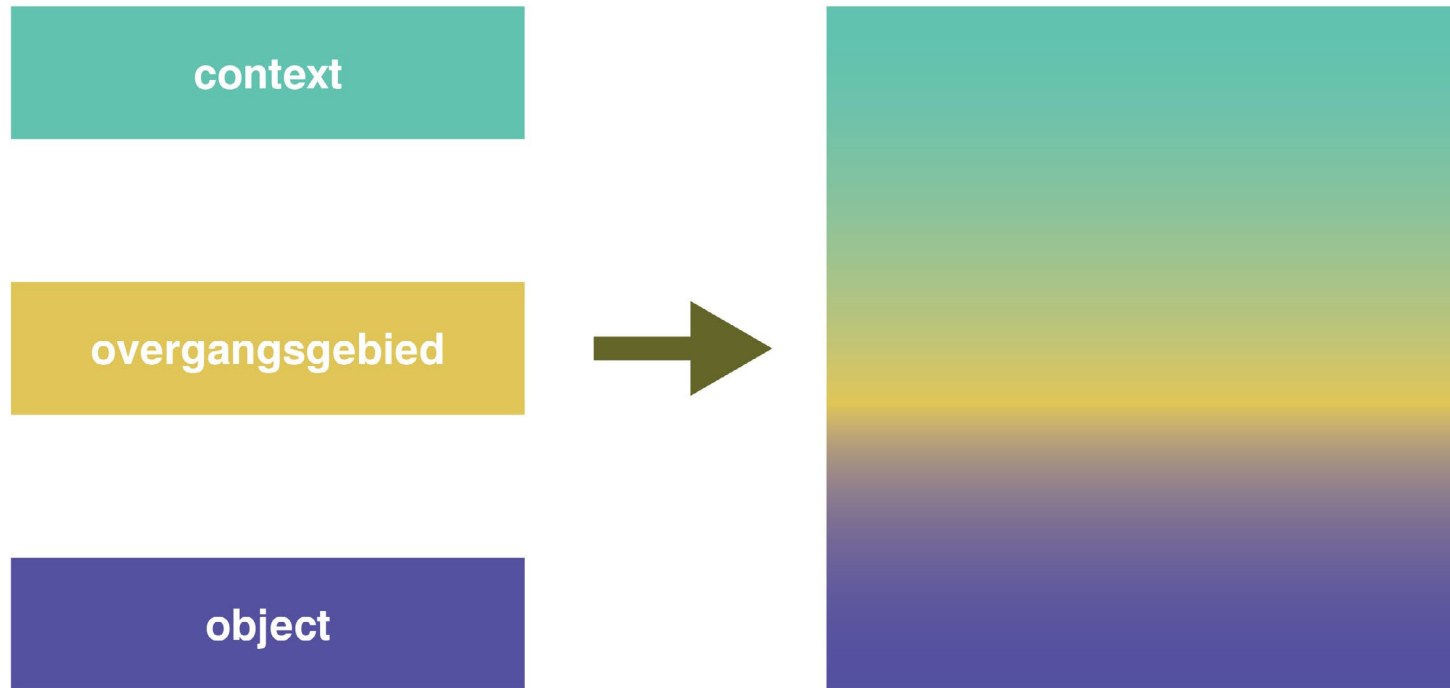
exit Holland - Zeelandia als een ruimtelijk experiment

ZEELANDIA

Nederland als dominante culturele factor in de Nederlandse traditie maakte land tot handelswaar. Iets dat verhandeld kan worden. In tegenstelling hiermee landt de traditie in de Zuidwestelijke delta, waar het land door mensenhanden uit de zee wordt gemaakt en teruggewonnen, over trots.

Vitaliteit bestaat bij de gratie van processen en elementen die elkaar versterken. Natuurlijke overgangen, op elkaar ingrijpende krachten en functies die elkaar versterken maken leefwerelden robuuster.

ontwerpen met gradiënten en vloeiende overgangen

ontwerpen met gradiënten en vloeiende overgangen

Op meerdere plekken in Midden Zeeland zien we processen ontstaan en situaties van overlap, meervoudig ruimtegebruik en alternatieve functionaliteiten. Toeristen in Nisse, naar het strand naast de kerncentrale en een boer in een hummer, het zijn slechts enkele van de vele voorbeelden.

DORPSPLEIN NISSE

EUROPAWEG-ZUID, BORSELE

NOTEBOOMDIJK, OVEZANDE

KRAAIJERTSEDIJK, 'S HEERENHOEK

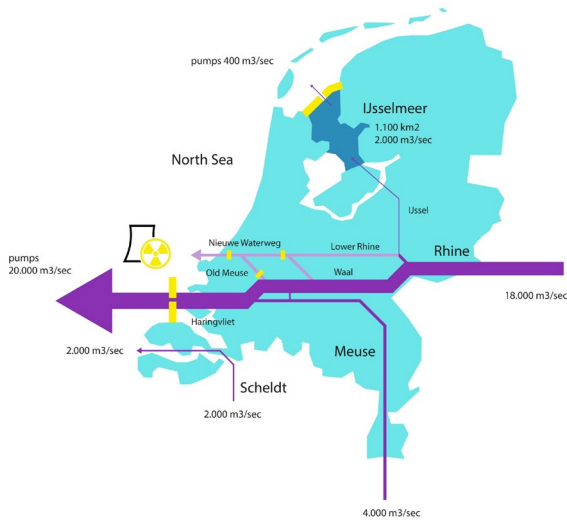
Voor we kunnen spreken over vitaliteit en dynamiek in Midden Zeeland dient gezocht te worden naar de zekerheid van de conditio sine qua non; veiligheid. In de bredere context van Zeelandia hanteren wij een zeespiegelstijging van 3 meter. Niet dat dit de nieuwe waarheid is, maar een denkbeeldige werkelijkheid die noopt tot nadenken. Midden Zeeland bevindt zich in het hart van een grensoverschrijdende regio waarin het leven met water een nieuwe dimensie krijgt.

veiligheid: overstromingsrisico

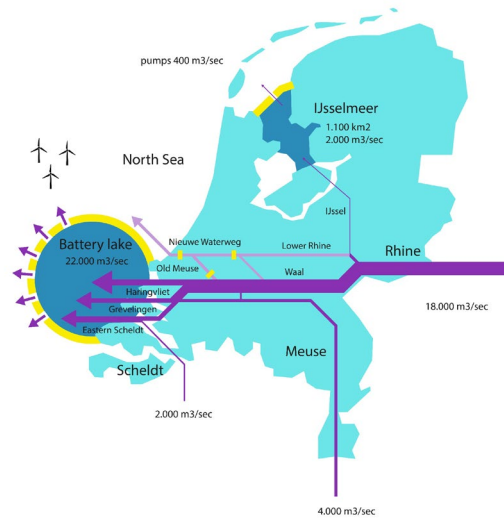

Ontwerp en onderzoek Zeelandia doorloopt een meerjarig traject. De studie is in 2022 gestart in het kader van Redesigning Deltas. Hierin zijn in eerste instantie drie waterscenario's verkend, uitgaande van een zeespiegelstijging van 3 meter: Zeewaarts, Tegenhouden en Superdelta. De drie onderscheiden waterscenario's leiden tot verschillende vormen van landinrichting en geven elk op een eigen manier uitdrukking aan de toekomst van de delta. Voor deze Eo Wijersprijsvraag is het scenario Superdelta als uitgangspunt genomen.

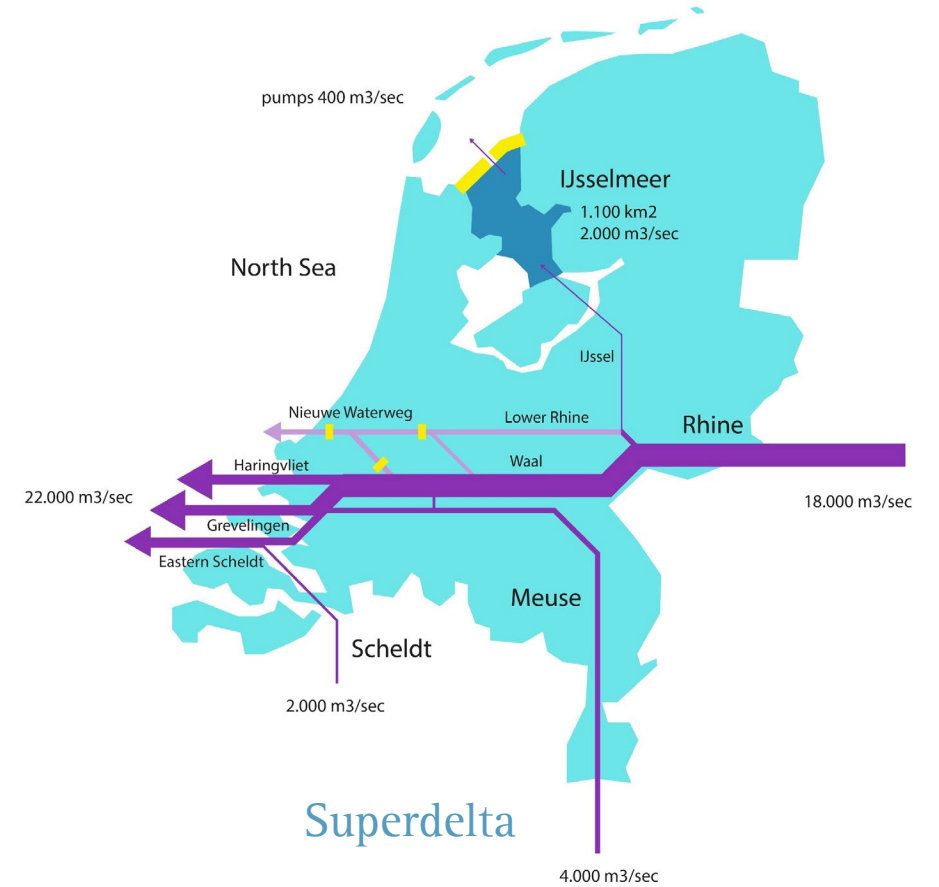
veiligheid: drie scenario's voor de kustverdediging

OPHOGEN VERKORTE DIJKLIJN

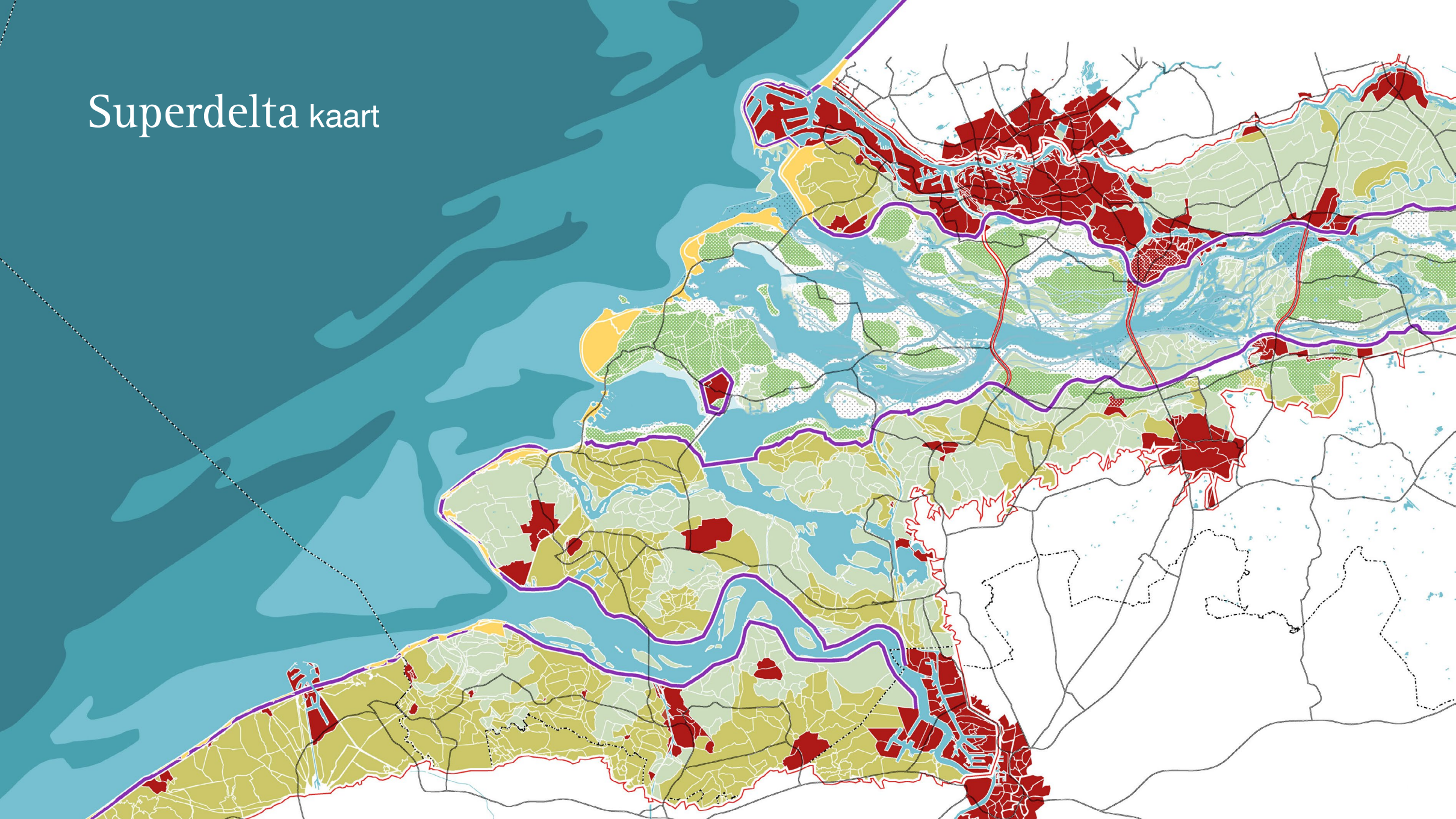

BUITENGAATS VALMEER

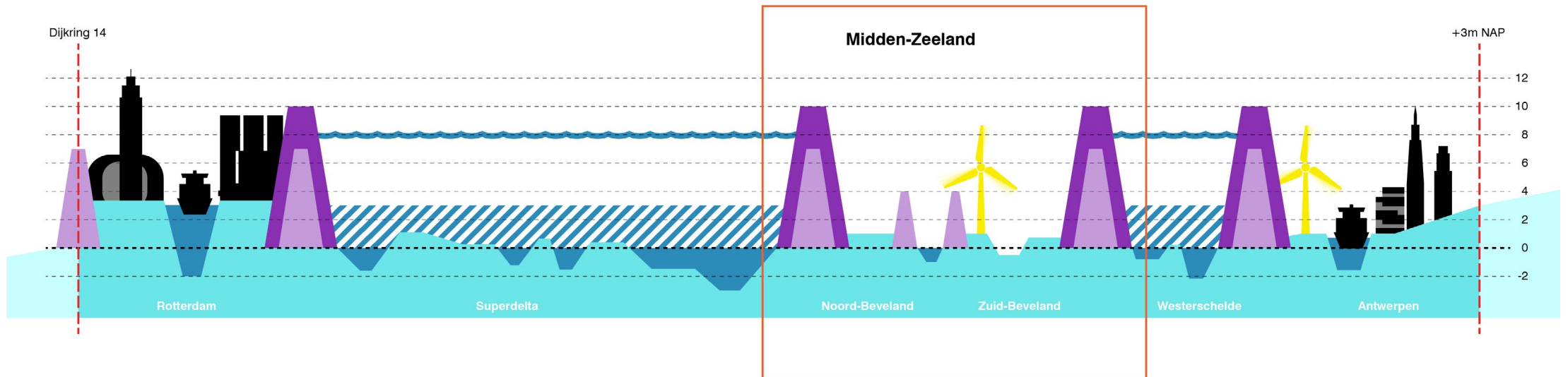
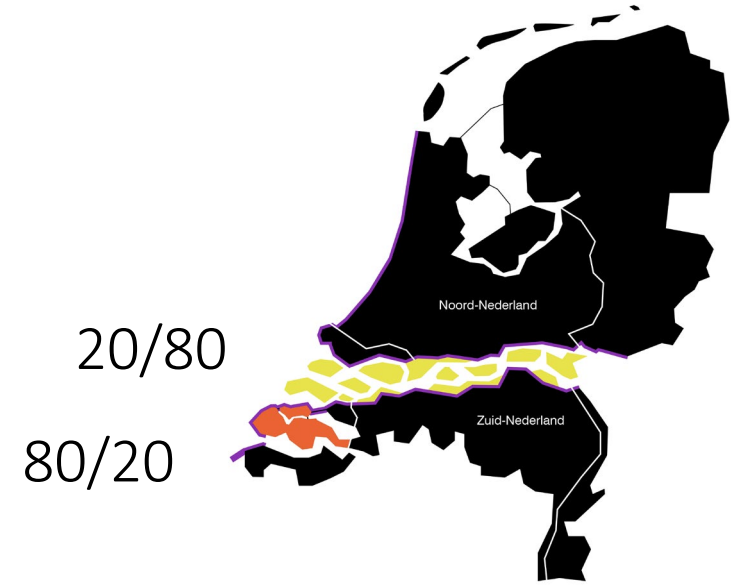
Superdelta

Superdelta kaart

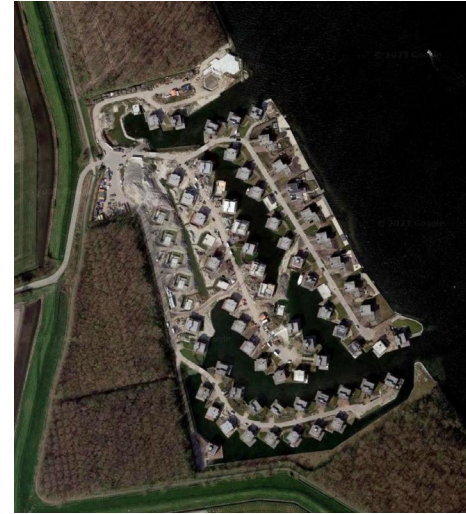

Het Superdelta-scenario is gebaseerd op het gedeeltelijk openen van de verbindingen met de zee. Langs de grote rivieren worden alle dijken verhoogd zodat zee- en rivierwater de ruimte krijgen. Tussen deze dijken ontstaat een natuurlijk en dynamisch waddenlandschap, het nieuwe nationale park van de lage landen. Daar waar in het stroomgebied van de Superdelta slechts 20% van het landschap gelijk blijft, geldt dat voor Midden Zeeland voor 80% van het grondgebied. De 20% verandering vergroot de toekomstbestendigheid van de regio in symbiose landschappen.

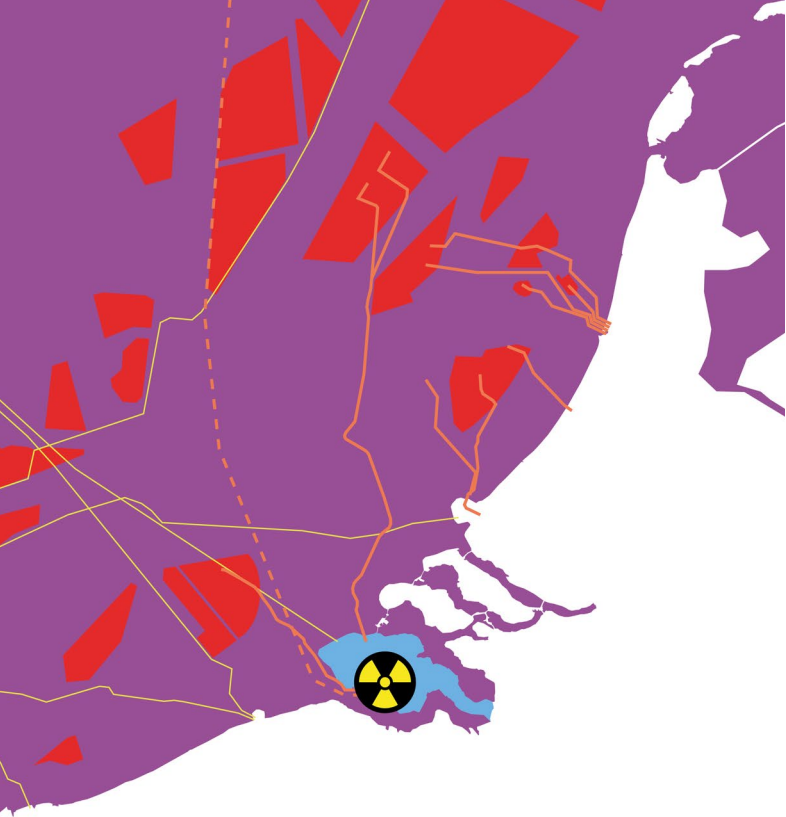
Superdelta doorsnede

Midden Zeeland onder druk: steriele monoculturen

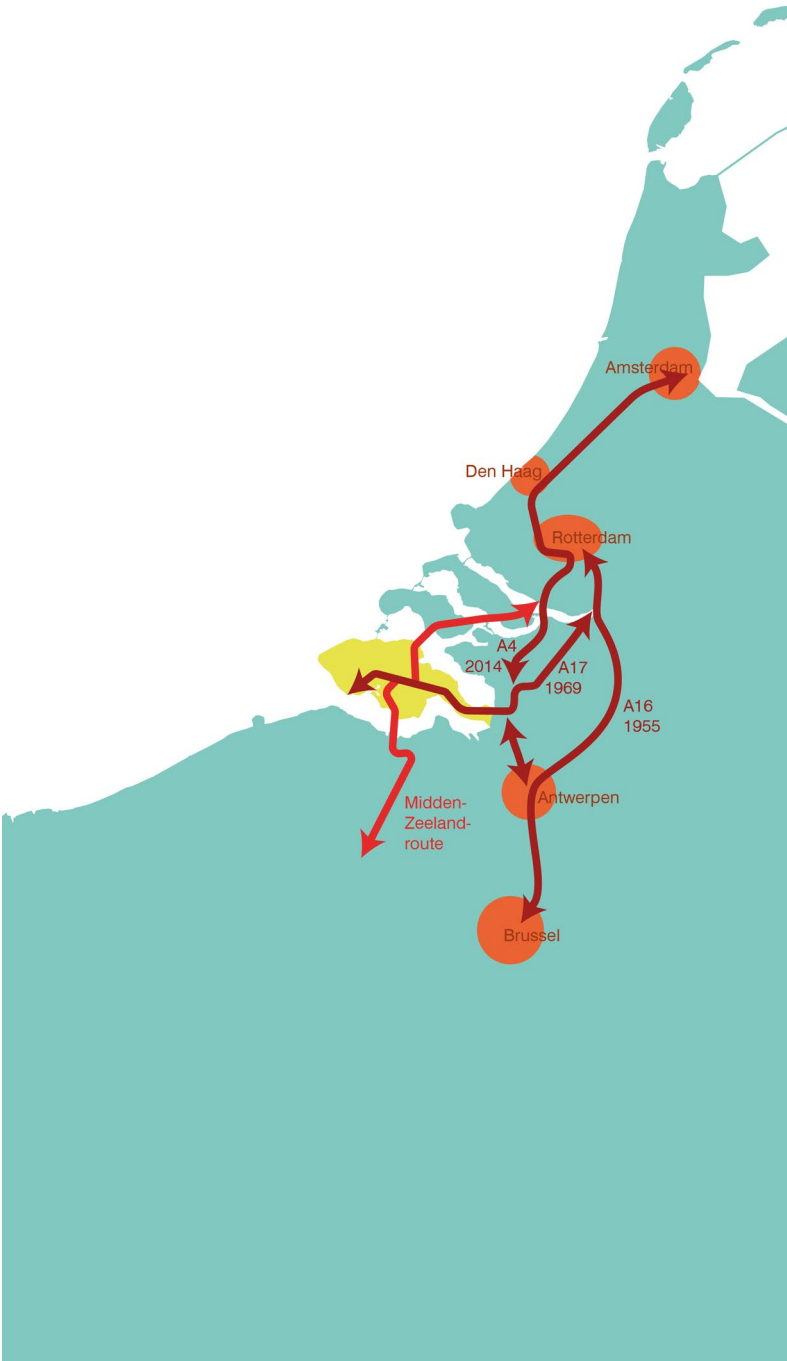

Binnen de garantie van waterveiligheid zijn er interne en externe factoren die de natuurlijke balans in Midden Zeeland potentieel verstoren. Van binnenuit zien we een tendens van naast elkaar bestaande werkelijkheden. Waar vroeger kernen ademden met hun agrarische omgeving, zien we nu steriele monoculturen die niet meer zijn dan de som der delen. Omgevingen die nemen maar niet geven.

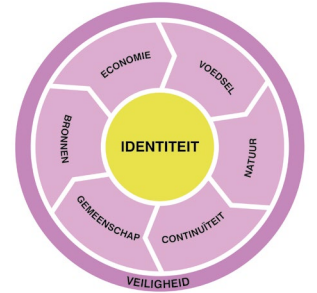

Van buitenaf staat de natuurlijke balans van Midden Zeeland onder druk. Door de energietransitie waarin Midden Zeeland als stekkerdoos en overloopgebied fungeert, door de steeds grotere uitstroom van rivieren in noordwest Europa en ten slotte door een steeds verder oprukkende infrastructuur. De perifere conditie met zijn evidente kwaliteiten wordt misbruikt en vervolgens de nek omgedraaid.

Midden Zeeland onder druk: triple invasion

Intensief literatuuronderzoek brengt ons tot 6 vitale waarden die samen identiteit verlenen aan Midden Zeeland. Deze waarden zijn niet uitputtend maar betekenisvol voor steden en regio's, en hier in het bijzonder voor Midden Zeeland behoren te beschrijven wat ertoe doet. Nu en in de toekomst.

vitaliteit

Voedsel

Voedsel komt voort uit waardevolle landschappen en vruchtbare bodem. Voedsel verbindt ons met de ondergrond. Midden Zeeland kent een sterke traditie van agri- en aquacultuur. Bio-architectuur, biologische landbouw en biodiversiteit van het landschap zijn vitale middelen. Stimuleer traditionele productie en stimuleer de ontwikkeling van regionale producten, korte voedselketens en commerciële uitstraling naar een grotere omgeving.

Natuur

Alle leven is gebaseerd op natuurlijke ontwikkelingen en de bijbehorende ondergrond. Midden Zeeland kent een variëteit aan biotopen. De bewegingen in het estuarium zijn hierin het meest tastbaar. Op het land zijn de duingebieden en krekenslandschappen dragers van natuurlijke processen. De harde dijken verraden de noodzakelijke ontkenning. Zachte overgangen en ontworpen gradiënten maken gebiedseigen biodiversiteit.

Continuïteit

Herinneringen, de verbondenheid met de ondergrond en zekere waarden geven houvast zonder dat het dwingend is. Perspectief op de toekomst geeft hoop en betekenis. De vitale lijn tussen beiden positioneert de inwoners in het comfort van een grotere context. Midden Zeeland zit boordevol verhalen uit het verleden en heden; verhalen verstopt in landschap, gebouwen, tradities en evenementen. Zeelandia handhaaft tradities en staat voor innovatie.

Gemeenschap

Een samenleving bestaat bij sociale cohesie en gevoelde vrijheid. Een gemeenschap van burgers die voor elkaar zorgt. De vitaliteit van de gemeenschappen, en de beschikbaarheid van voorzieningen zijn essentieel voor de economische en sociale ontwikkelingen op lokaal niveau. We denken dat Midden Zeeland een groeiregio kan en moet worden, met een jongere bevolking, stedelijke woonmilieus, een hoger opleidingsniveau en meer diverse voorzieningen.

Bronnen – energie en zoet water

Water en energie zijn de bron van al het leven. Geen grondstoffen maar levende materie. Midden Zeeland krijgt een steeds groter tekort aan zoet water. Het aanbod neemt af en de vraag neemt toe. Aanvoer en opslag dienen te worden gegarandeerd. Hetzelfde geldt voor energie. Kansen liggen er om energie en zoet water onderdeel te laten zijn van kringlopen en natuurlijke processen, met name in generatieve landbouw en energieopslag.

Economie

De wetenschap van zekerheid en vooruitgang zorgen voor een aantrekkelijke regio. De economische ontwikkelingen van (Midden) Zeeland houden gelijke tred met de rest van Nederland. Met een gelijkelijke verdeling tussen landbouw, toerisme en diensten/industrie lijkt er sprake van een balans. Tegelijkertijd lijkt er ruimte voor ontwikkelingen die dichter bij de gemeenschap ligt in de vorm van innovatie, lokale landbouw en dienstverlening.

symbiose landschappen

1 Noordelijke kustlijn
Midden Zeeland met
Energie-eiland

3 Veerse Meer als blauwe hart van
Midden Zeeland

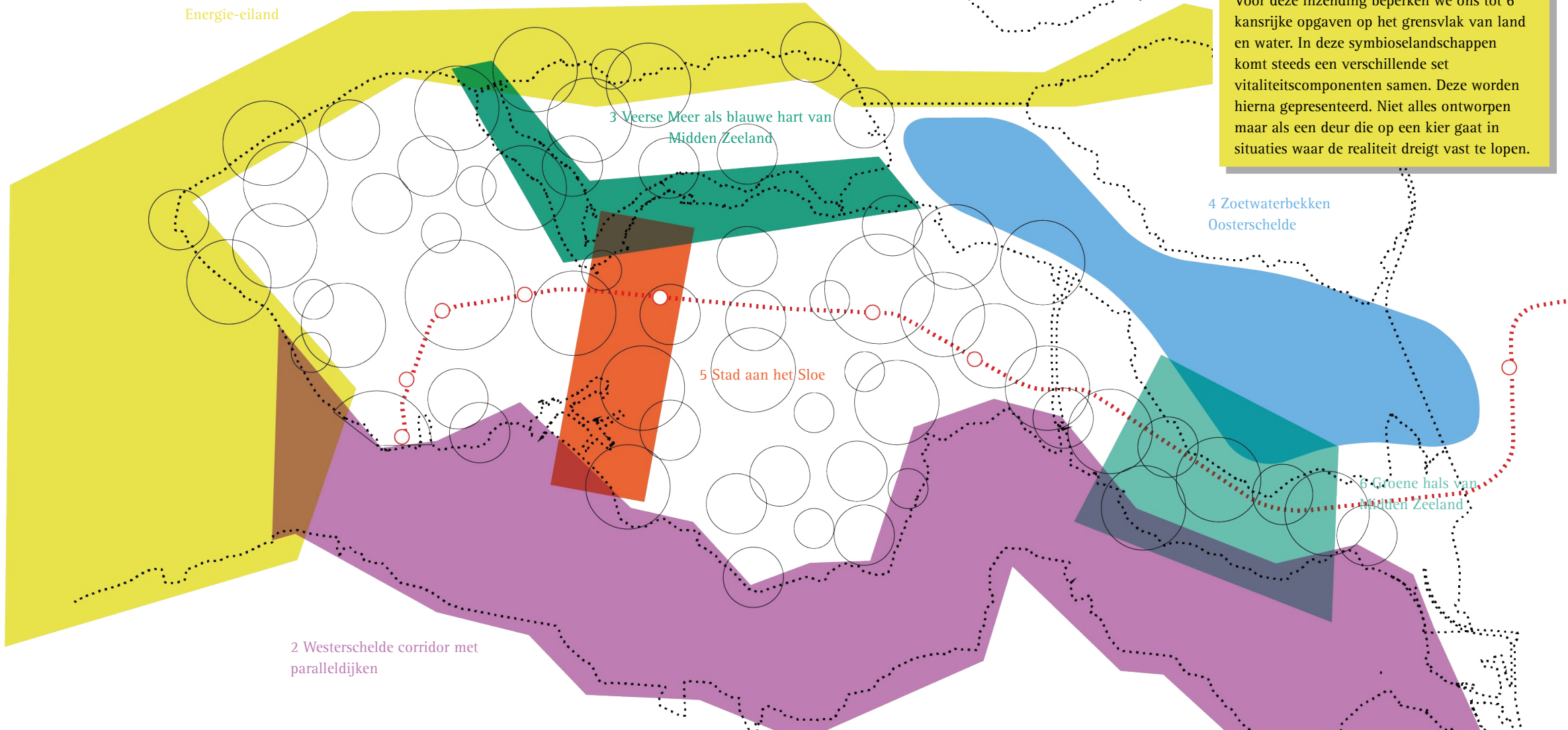
4 Zoetwaterbekken
Oosterschelde

5 Stad aan het Sloe

6 Groene hals van
Midden Zeeland

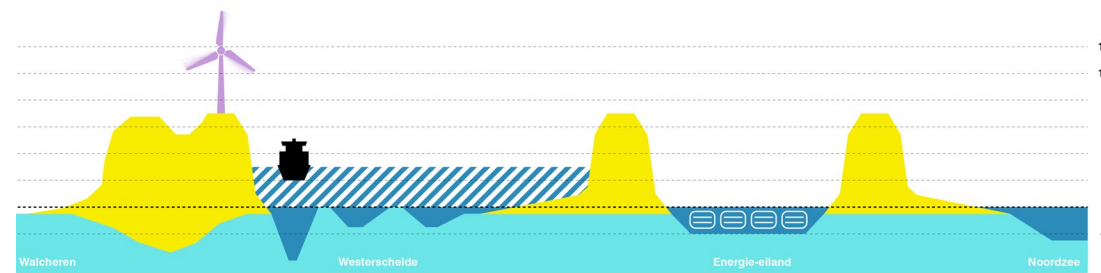
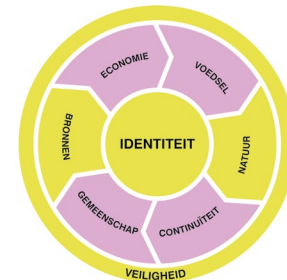
2 Westerschelde corridor met
paralldijken

Zeelandia is geen plan maar zoekt nieuwe coalities en samenwerkingen om Midden Zeeland vitaler en veerkrachtiger te maken. Op allerlei schaalniveaus en op allerlei plekken kunnen coalities worden gevormd. Voor deze inzending beperken we ons tot 6 kansrijke opgaven op het grensvlak van land en water. In deze symbioselandschappen komt steeds een verschillende set vitaliteitscomponenten samen. Deze worden hierna gepresenteerd. Niet alles ontworpen maar als een deur die op een kier gaat in situaties waar de realiteit dreigt vast te lopen.

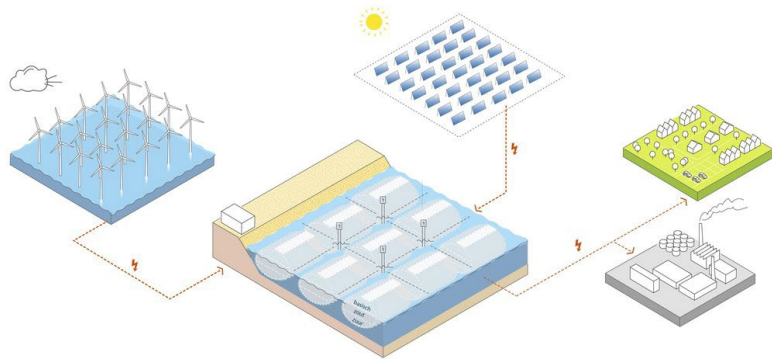

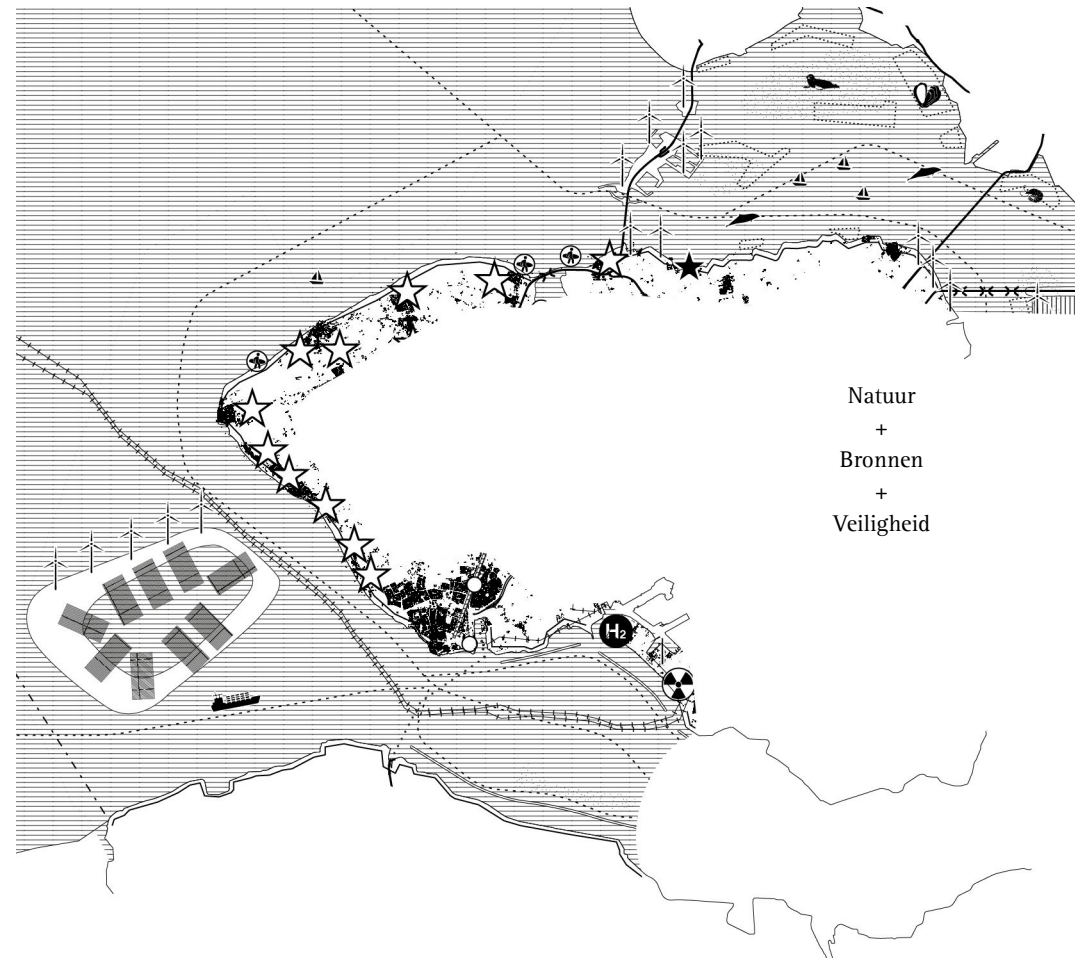
1 noordelijke kustlijn Midden Zeeland met Energie-eiland

DOORSNEDE OVER ENERGIE EILAND EN DE KOP VAN WALCHEREN

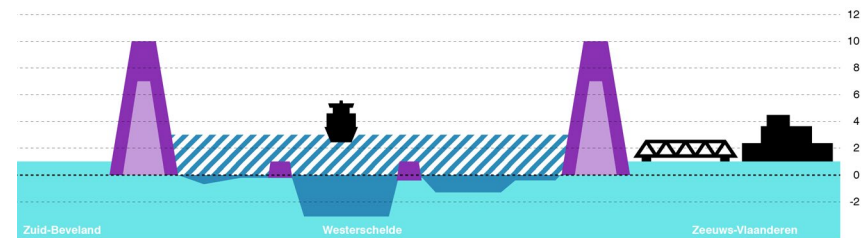
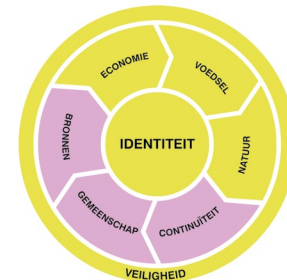
EEN INNOVATIEF SYSTEEM VAN DRIJVENDE ZONNEPANELEN EN ZEEWATERBATTERIJEN

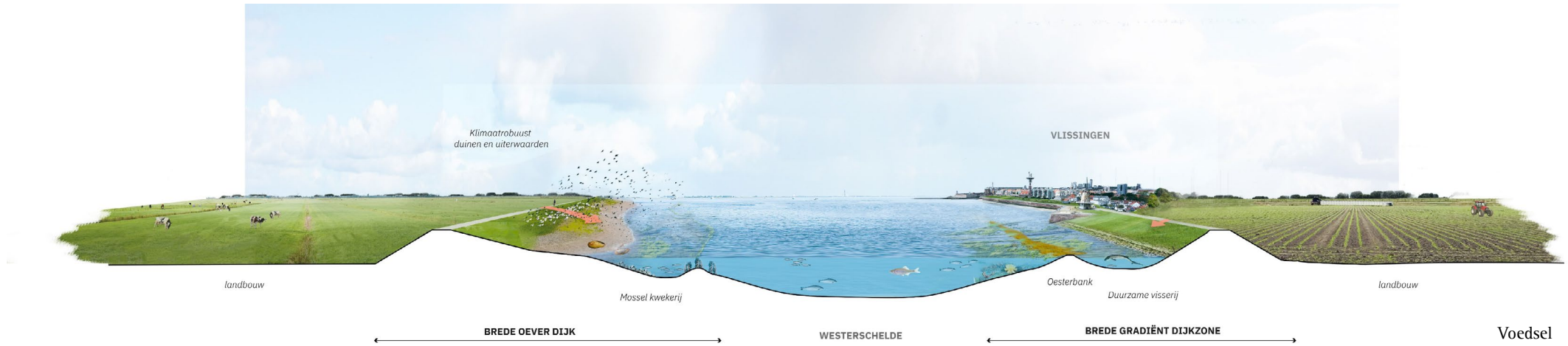
Natuur
+
Bronnen
+
Veiligheid

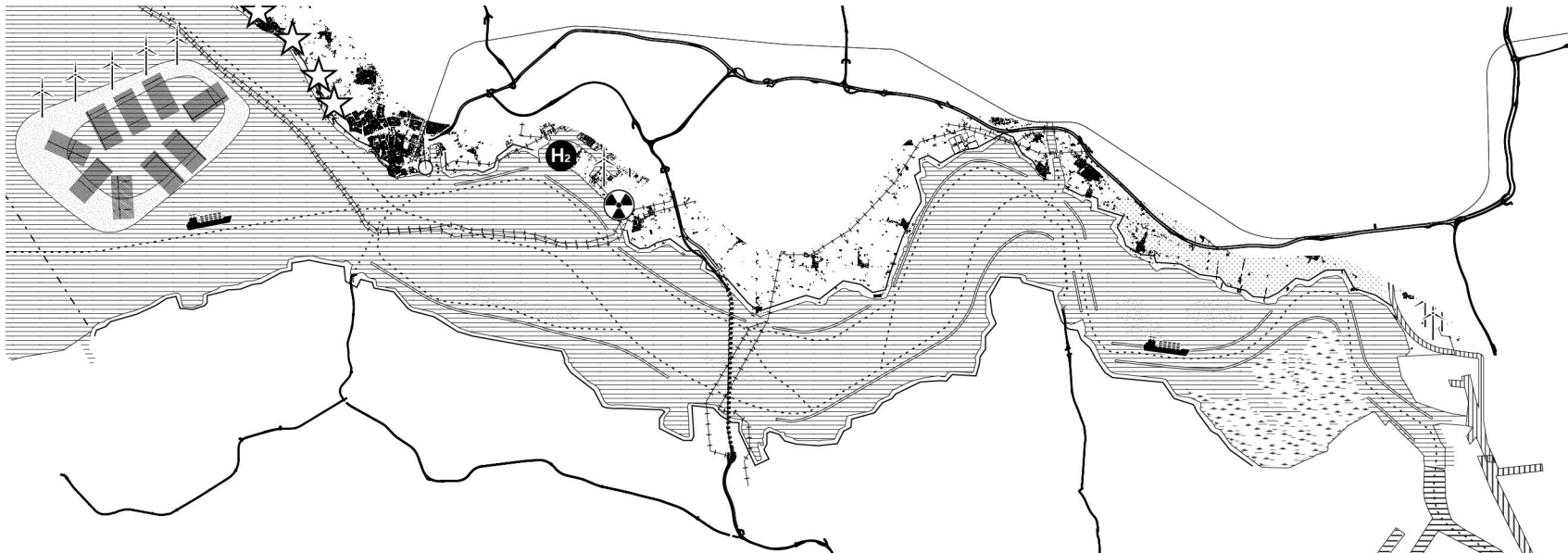
2 Westerschelde corridor met paralleldijken

DOORSNEDE OVER DE WESTERSCHELDE TER PLAATSE VAN TERNEUZEN

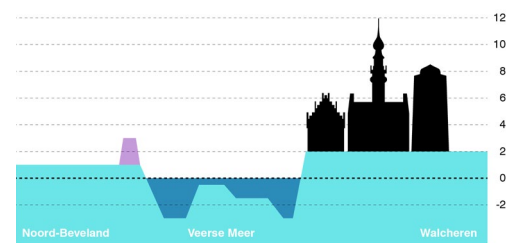
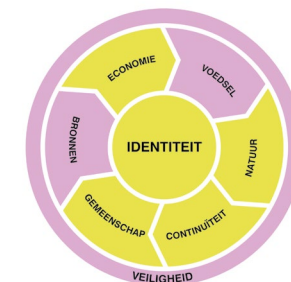

Voedsel
 +
 Natuur
 +
 Economie
 +
 Veiligheid

3 Veerse Meer als blauwe hart van Midden Zeeland

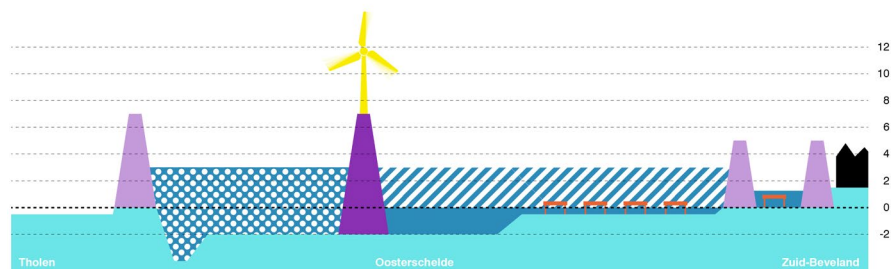
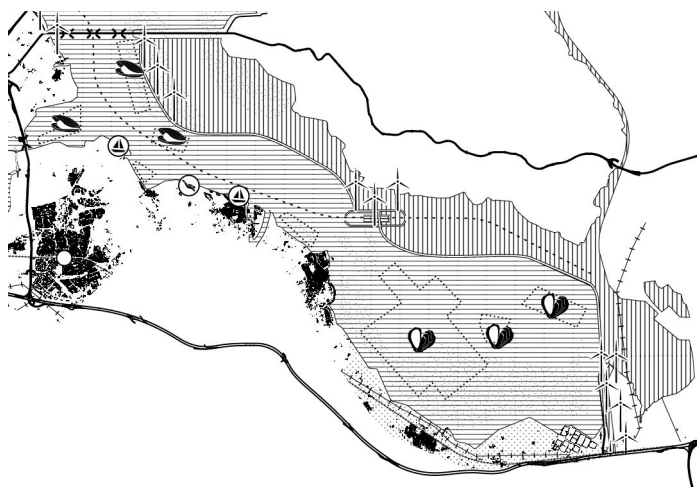
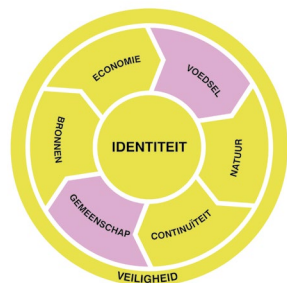

DOORSNEDE VEERSE MEER TER PLATSE VAN VEERE

Natuur
+
Continuïteit
+
Gemeenschap
+
Economie

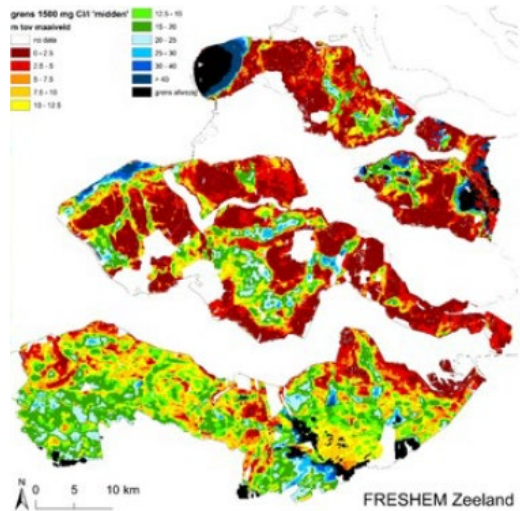

4 zoetwaterbekken Oosterschelde

DOORSNEDE OVER DE OOSTERSHELDE

ZOUTE KWEL 2050

Natuur
+
Continuïteit
+
Bronnen
+
Economie
+
Veiligheid

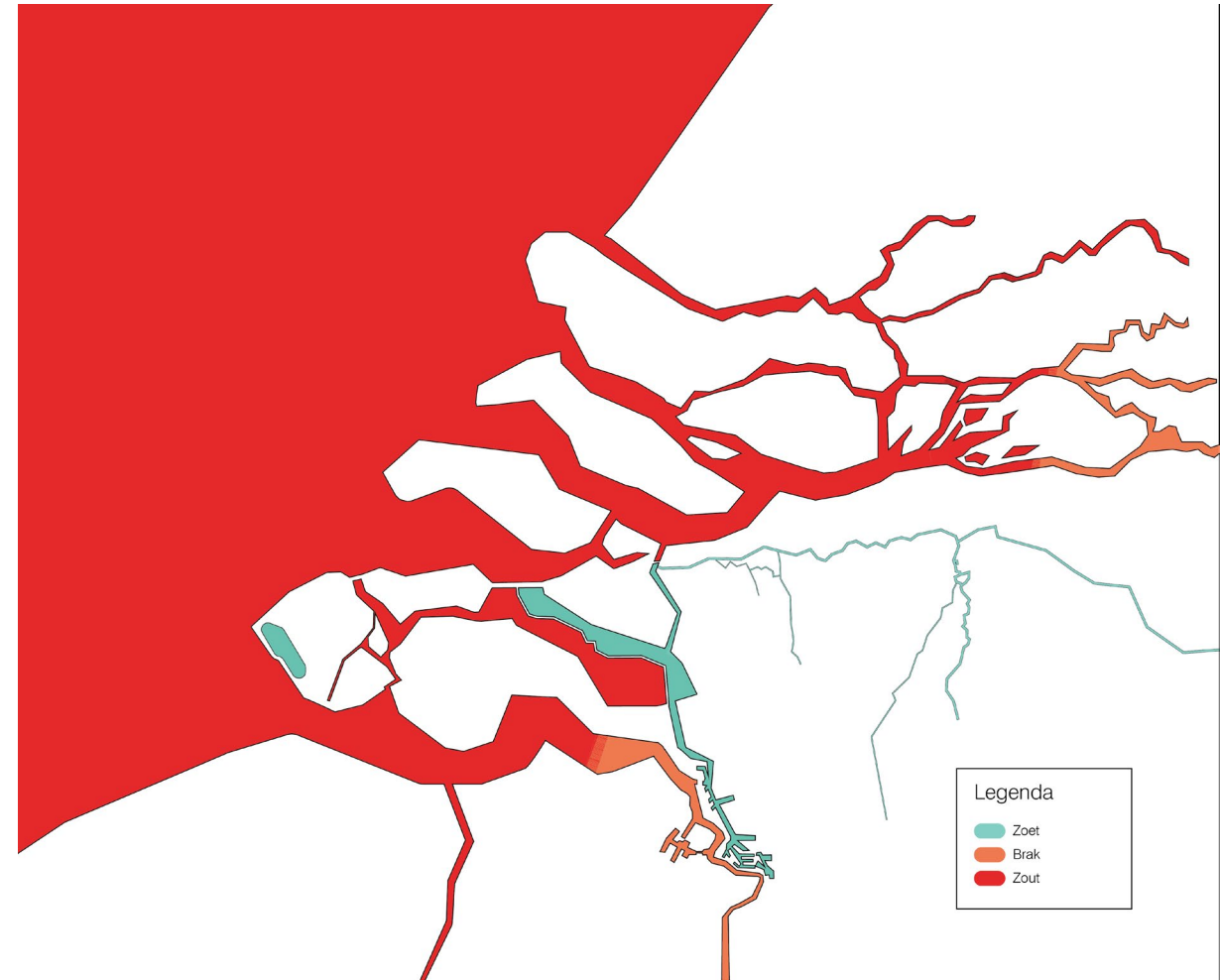
ZOET-ZOUT WATER ROND 1900

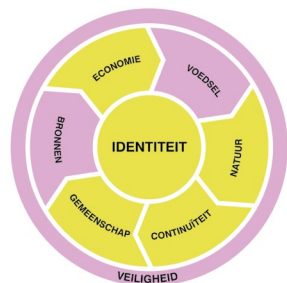
ZOET-ZOUT WATER NA DELTAWERKEN

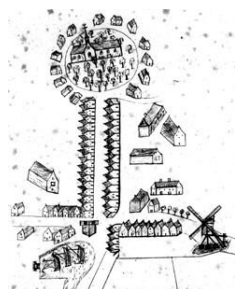
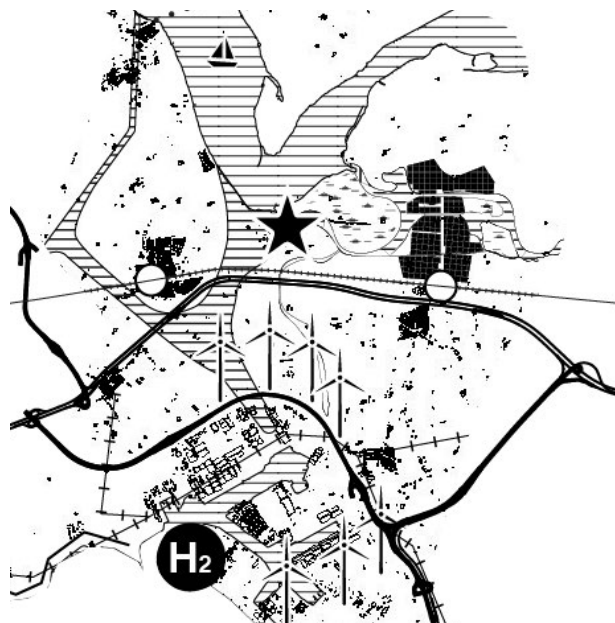
ZOET-ZOUT WATER ZEELANDIA

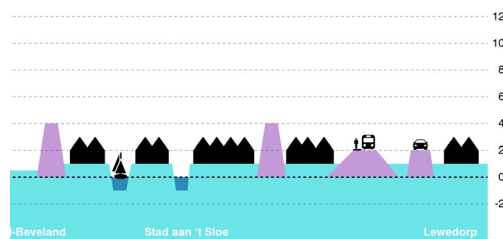
5 Sloecorridor met stad aan het Sloe

Natuur
+
Continuïteit
+
Gemeenschap
+
Economie

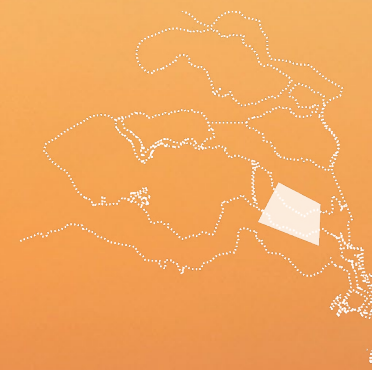
VOORSTRAATDORP SINT-ANNALAND

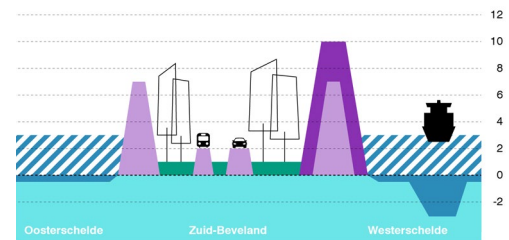

DOORSNEDE STAD AAN HET SLOE EN SCHENGEN

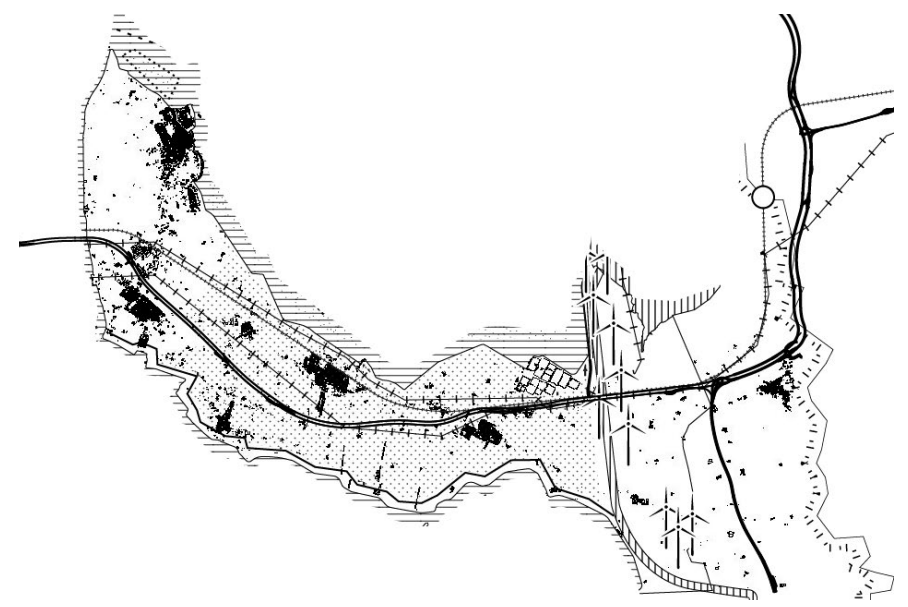
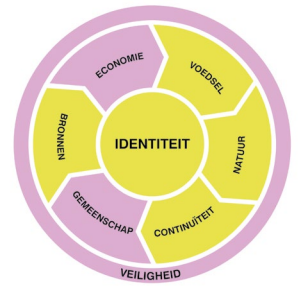

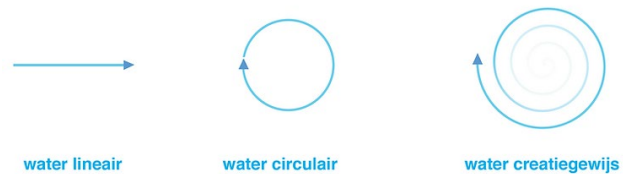
6 groene hals van Midden Zeeland

DOORSNEDE OVER DE HALS VAN MIDDEN ZEELAND

DE NIEUWE WEGEN VAN WATER

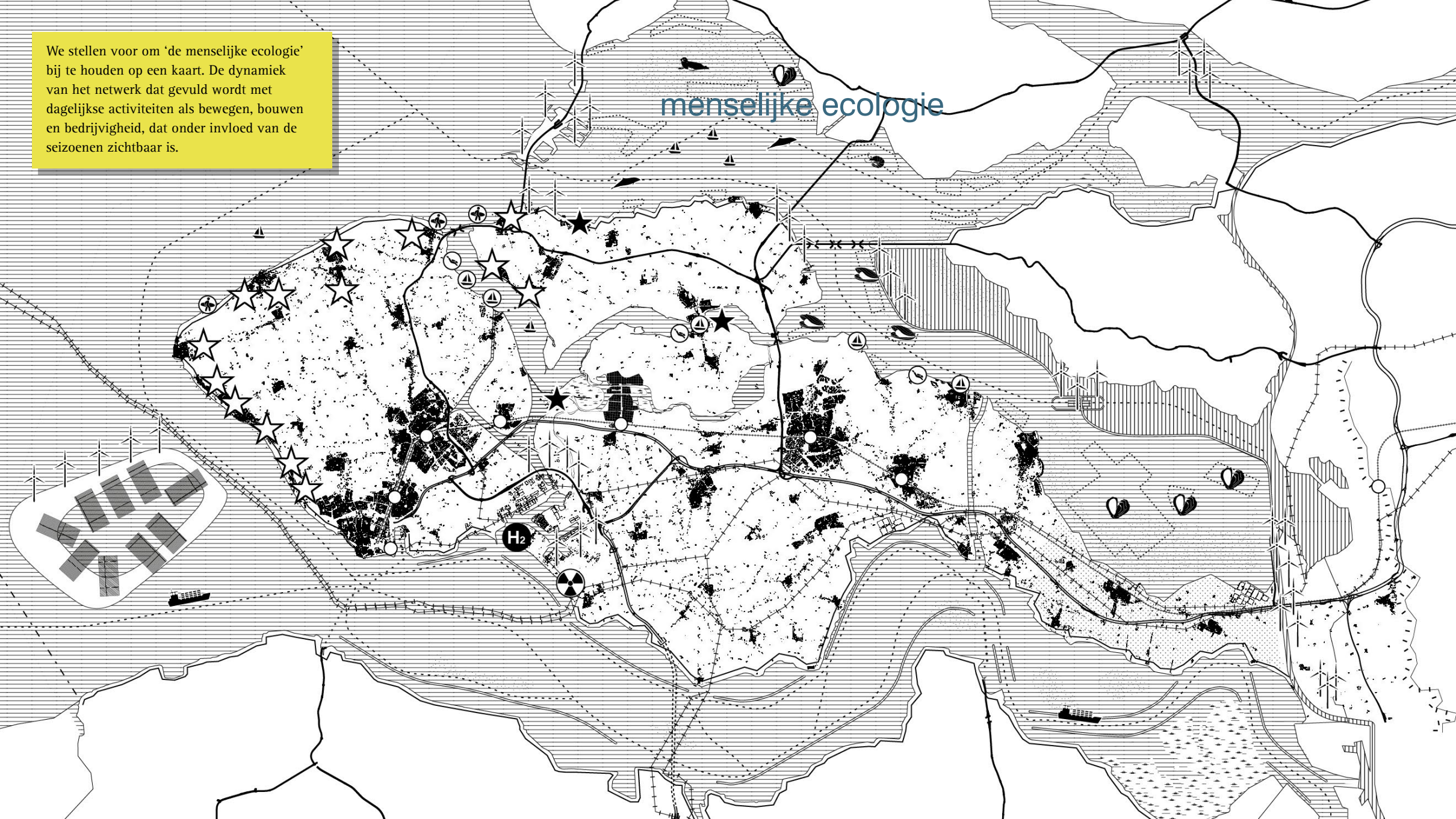
Als gezegd, de symbiose landschappen die hier worden geïllustreerd zijn geen uitgewerkte plannen of kloppende eindbeelden. Het zijn schetsen die een perspectief geven in een wereld die verandert en een Midden Zeeland dat onder druk staat. We stellen voor dat binnen de regio new deals worden gevormd waarin partijen elkaar weten te vinden voor een vitaal Midden Zeeland. waarom zouden we bijvoorbeeld niet beginnen bij de hals van Midden Zeeland, hier als laatste getoond als zo'n kansrijke propositie. Komend vanaf de Brabantse Wal ligt Zeeland in de weidse en lagergelegen delta. Na de Kreekraksluizen wordt een nat natuurlijk landschap voorgesteld waarin met generatieve vormen van landbouw wordt geëxperimenteerd. Visueel effect is een majestueuze groene handtekening die de moeiteloze ondergrond vormt voor het surplus van infrastructuur in dit smalste deel van Midden Zeeland.

Voedsel
+
Natuur
+
Continuïteit
+
Bronnen

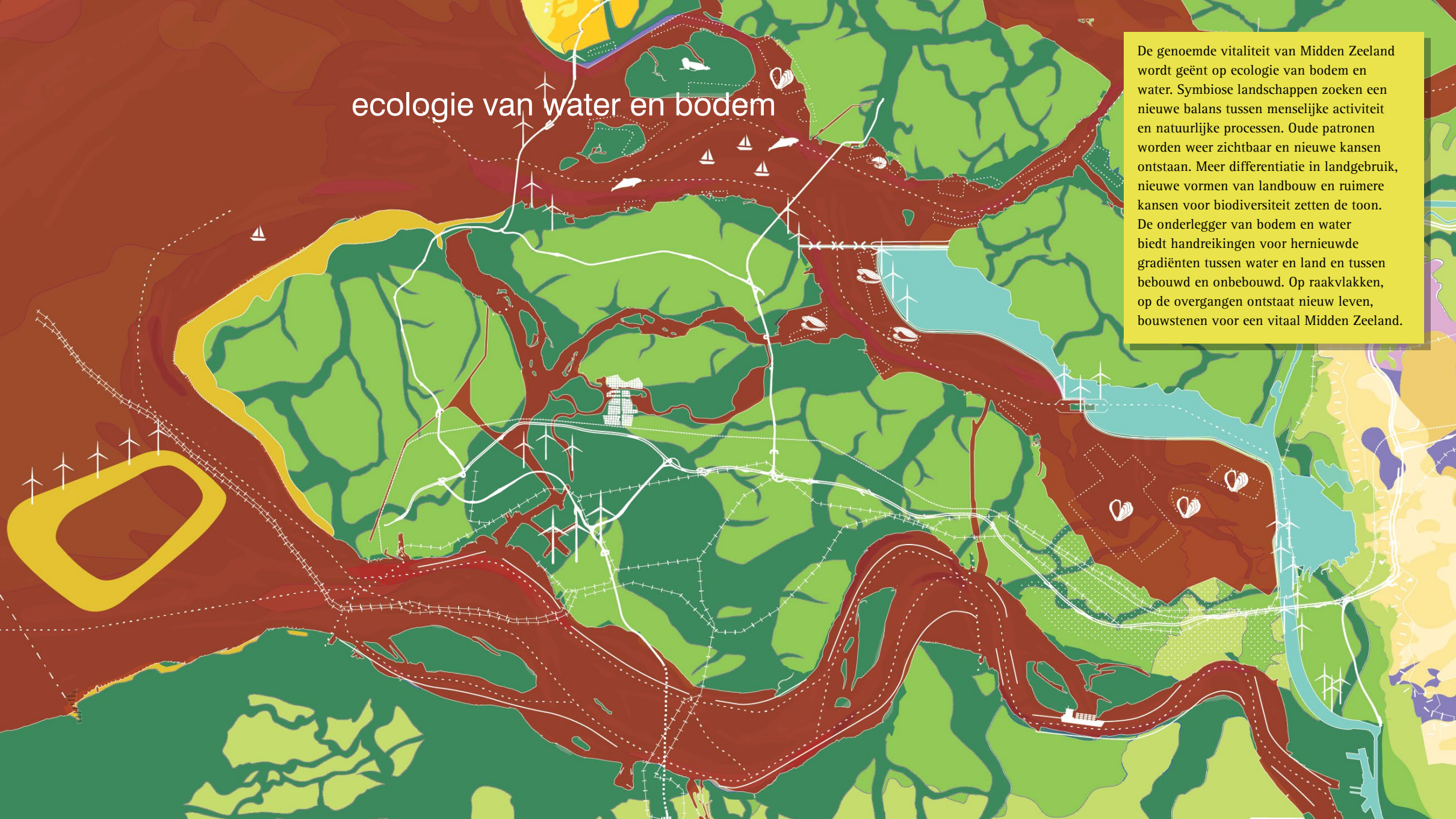
We stellen voor om 'de menselijke ecologie' bij te houden op een kaart. De dynamiek van het netwerk dat gevuld wordt met dagelijkse activiteiten als bewegen, bouwen en bedrijvigheid, dat onder invloed van de seizoenen zichtbaar is.

menselijke ecologie

ecologie van water en bodem

De genoemde vitaliteit van Midden Zeeland wordt geënt op ecologie van bodem en water. Symbiose landschappen zoeken een nieuwe balans tussen menselijke activiteit en natuurlijke processen. Oude patronen worden weer zichtbaar en nieuwe kansen ontstaan. Meer differentiatie in landgebruik, nieuwe vormen van landbouw en ruimere kansen voor biodiversiteit zetten de toon. De onderlegger van bodem en water biedt handreikingen voor hernieuwde gradiënten tussen water en land en tussen bebouwd en onbebouwd. Op raakvlakken, op de overgangen ontstaat nieuw leven, bouwstenen voor een vitaal Midden Zeeland.

DANK U